

Turinys

Pelno mokestis

Gyventojų pajamų mokestis

Sveikatos draudimo įmokos

Valstybinio socialinio draudimo įmokos

Pridėtinės vertės mokestis

Akcizai

Mokestis už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise

Loterijų ir azartinių lošimų mokestis

Mokesčių naujienos kiekvieną savaitę:

www.deloitte.com/lt/mnaujienos

Daugiau informacijos:

Tatjana Vaičiulienė
Vyriausioji projektų vadovė
El.p.:
tvaiciuliene@deloitteCE.com

UAB „Deloitte Lietuva“
Jogailos g. 4
LT-01116 Vilnius
Lietuva

Tel.: +370 5 255 3000
Faks.: +370 5 212 6844
www.deloitte.lt

Svarbiausi mokesčių pasikeitimai 2009 metais

2009 balandžio 2 d.

2009 m. sausio 1 d. įsigaliojo praeitų metų pabaigoje priimti mokesčių įstatymų pakeitimai, kuriuos iš dalies keitė kovo 5 d. įsigalioję įstatymai. Žemiau pateikiame visų šių pakeitimų apžvalgą.

Ši apžvalga yra tik informacinio pobūdžio ir negali būti laikoma teisiškai įpareigojančia išvada.

Pelno mokestis

Nuo 2009 metais prasidėsiančio mokestinio laikotarpio Lietuvos įmonių ir nuolatinių buveinių pelnas bus apmokestinamas taikant 20% pelno mokesčio tarifą. Be to, pelno mokestį turės mokėti ir tie juridiniai asmenys, kurie iki šiol turėjo lengvatą. Kredito unijos, Centrinė kredito unija papildys pelno mokesčio mokėtojų sąrašą netaikant jokio pereinamojo laikotarpio. Žemės ūkio bendrovės, kurių daugiau nei 50% pajamų gaunamos iš žemės ūkio veiklos, 2009 m. mokestinio laikotarpio pelnui turės taikyti 5% pelno mokesčio tarifą, 2010 m. mokestinio laikotarpio pelnui – 10% pelno mokesčio tarifą, o nuo 2011 m. – jau 20% tarifą. Pažymėtina, kad vadovaujantis 2009 m. kovo 5 d. įsigaliojusiomis pelno mokesčio įstatymo nuostatomis, tiesioginės ir kitos kompensacinės išmokos pajamų lygiui palaikyti, kurias gauna žemės ūkio veiklą vykdančios vienetai, bus priskiriamos prie neapmokestinamųjų pajamų.

Kooperatinės bendrovės turės kiek geresnes sąlygas – jei atitiks įstatymo nustatytas sąlygas, dalį apmokestinamojo pelno jos galės apmokestinti taikydamos 0% pelno mokesčio tarifą, o likusi apmokestinamojo pelno dalis bus apmokestinama analogiškai kaip ir žemės ūkio bendrovių pelnas.

Pelno mokesčio lengvata, leidžianti iki 50% sumažinti apmokestinamąjį pelną, bus taikoma įmonėms, investuojančioms į esminį technologinį atsinaujinimą bei į tarptautinių išradimų patentais apsaugotų technologijų diegimą. Šią lengvatą numatyta taikyti per 2009 – 2013 metus patirtoms išlaidoms.

Pelno mokestis prie pajamų šaltinio

Nuo sausio 1 d. 20% pelno mokesčio tarifu bus apmokestinamos šios užsienio vieneto ne per nuolatines buveines Lietuvoje gautos pajamos:

- pajamos už parduotą, kitokiu būdu perleistą nuosavybėn arba išnuomotą nekilnojamąjį pagal prigimtį daiktą, esantį Lietuvoje;
- dividendai ir kitos pajamos iš paskirstytojo pelno;
- pajamos už Lietuvoje vykdomą atlikėjų ir sporto veiklą;
- metinės išmokos (tantjemos) už stebėtojų tarybos narių veiklą.

10% tarifas ir toliau bus taikomas šioms užsienio vieneto pajamoms, kurių šaltinis yra Lietuvoje:

- palūkanoms (išskyrus įstatymų nustatytas išimtis);
- honorarams;
- kompensacijų už autorių arba gretutinių teisių pažeidimą pajamoms.

Dividendų apmokestinimas

Dividendai bus taip pat apmokestinami taikant 20% pelno mokesčio tarifą. Įsigaliojus įstatymo pakeitimams, dividendų neapmokestinimo išimtis (t.y. dividendai neapmokestinami jei akcininkas (įmonė) ne trumpiau kaip 12 mėnesių valdo ne mažiau kaip 10% balsų suteikiančių akcijų) nebus taikoma, jei dividendus išmokančio Lietuvos ar užsienio vieneto (išskyrus įstatymo numatytas išimtis) apmokestinamajam pelnui taikomas 0% pelno mokesčio tarifas arba jo apmokestinamasis pelnas (ar jo dalis) nėra apmokestintas dėl tam tikrų lengvatų arba užsienio vienetas yra registruotas tikslinėse teritorijose. Išimtis nebus taikoma tai dividendų daliai, kuri yra proporcinga neapmokestintajai (įskaitant apmokestintą 0% tarifu) apmokestinamojo pelno daliai.

Dividendai, gaunami iš užsienio vienėtų, registruotų Europos ekonominės erdvės valstybėje bus neapmokestinami, išskyrus atvejus, kai to užsienio vieneto apmokestinamajam pelnui taikomas 0% pelno mokesčio tarifas arba jo apmokestinamasis pelnas (ar jo dalis) nėra apmokestintas dėl tam tikrų lengvatų (apmokestinama bus ta dividendų dalis, kuri yra proporcinga neapmokestintajam pelnui ar pelnui apmokestintam taikant 0% tarifą).

Jeigu Lietuvos vienetai, dėl tam tikrų nustatytų pelno mokesčio lengvatų neapmokestinę apmokestinamojo pelno, paskirstys pelną fiziniams asmenims, tai proporcinga paskirstyto pelno dalis turės būti apmokestinta taikant 20% pelno mokesčio tarifą. Ši nuostata taikoma apmokestinant 2009 metų ir vėlesnių metų pelną.

Avansinis pelno mokestis

Apskaičiuojant avansinį pelno mokestį, reikės atsižvelgti į 20% pelno mokesčio tarifą. Avansinį pelno mokestį turės mokėti ir vienetai, kuriems iki šiol buvo taikomos lengvatos (t.y. kredito unijos, žemės ūkio bendrovės, kt.).

Jeigu avansinį pelno mokestį vienetas pasirinko mokėti pagal numatomą mokestinio laikotarpio apmokestinamąjį pelną, į galimą apmokestinamojo pelno sumažinimą dėl vykdomo investicinio projekto nebus galima atsižvelgti.

Reorganizavimas ir turto perleidimas

Keičiasi reikalavimai neapmokestinamiems akcijų mainams, kai įsigyjančioji įmonė siekdama visiškai kontroliuoti kitą (įsigyjamąją) įmonę perleidžia savo išleistas akcijas mainais už įsigyjamosios įmonės dalyvių turimas tos įsigyjamosios įmonės akcijas: vietoj anksčiau įtvirtintos kvalifikuotos daugumos balsų (t.y. 2/3 balsų) reikalavimo nuo 2009 metų pakaks siekti įgyti akcijų, suteikiančių paprastąją daugumą balsų (t.y. daugiau kaip 1/2 įmonės akcijų suteikiamų balsų), arba siekti įgyti papildomų akcijų, jau turint tokią balsų daugumą.

Papildant iki šiol galiojusią taisyklę, nustatyta, kad turto vertės padidėjimo pajamos iš akcijų perleidimo bus neapmokestinamos, jeigu akcijas perleidžiantis asmuo šias akcijas įgijo reorganizavimo ar perleidimo būdu ir ne trumpiau kaip 3 metus be pertraukų turėjo daugiau kaip 25% įsigyjamojo ar perleidžiamojo vieneto akcijų.

Gyventojų pajamų mokestis

Nuo 2009 metų įsigaliojo naujas bendras gyventojų pajamų mokesčio (GPM) tarifas - 15%, kuris bus taikomas visoms gyventojų pajamoms, išskyrus dividendus ir kitas pajamas iš paskirstytojo pelno – joms bus taikomas 20% GPM tarifas. Neribotos civilinės atsakomybės vieneto dalyvio pajamos iš apmokestinto pelno, viršijančios 4000 Lt, apmokestinamos taikant 15% GPM tarifą.

Be to, Sveikatos draudimo įstatyme nustatomos privalomos sveikatos draudimo įmokos – 6% ir 9%, kurių mokesstinė bazė ta pati kaip ir GPM. Šias įmokas turės mokėti ir asmenys, gaunantys autorinių atlyginimų pajamas, individualią veiklą vykdančias asmenys, sportininkai, atlikėjai, todėl šiai gyventojų daliai bendra mokesčių našta padidės. Daugiau apie privalomąjį sveikatos draudimo įmokas žr. žemiau.

Su darbo santykiais susijusios pajamos apmokestinamos 3% punktais mažiau (vietoje 24% bus 21%). Taip pat pasikeitė gyventojų natūra gautų pajamų apibrėžimas. Nuo 2009 m. sausio 1 d. pajamomis natūra pripažįstama ir ta nauda, kai pajamas gyventojui suteikia ne tik tiesiogiai darbdavys, bet ir su darbdaviu susiję asmenys, arba kai pajamos natūra suteikiamos ne tiesiogiai darbuotojui, o jo šeimos nariams.

Nauja neapmokestinamojo pajamų dydžio (NPD) taikymo tvarka

NPD nuolatiniam Lietuvos gyventojui bus taikoma tik su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusioms pajamoms, o konkretus taikytinas NPD nustatomas atsižvelgiant į gyventojų pajamas vadovaujantis principu, kad didėjant pajamoms taikomas vis mažesnis NPD, o tam tikrą lygį viršijančioms pajamoms NPD nebus taikomas.

Konkretus mėnesinis pagrindinio NPD dydis bus nustatomas atsižvelgiant į darbo užmokestį (toliau – DU), pagal tokią formulę: $NPD = 470 - 0,2 \times (DU - 800)$, todėl:

- Asmenims, kurių metinės pajamos neviršija 9600 litų, taikomas 5640 litų metinis NPD;
- Asmenims, kurių metinės pajamos yra nuo 9600 litų iki 37800 litų, metinis pagrindinis NPD atitinkamai mažinamas;
- Asmenims, kurių metinės pajamos yra didesnės negu 37800 litų, NPD netaikomas.

Asmenims, turintiems mažesnę darbingumo lygį, pensininkams ir neįgaliems asmenims nustatyti individualūs mėnesio NPD (600-800 litų).

Taikytinas metinis NPD bus perskaičiuojamas, atsižvelgiant į visas gautas apmokestinamąsias pajamas (išskyrus išmokas, mokamas pasibaigus ar nutraukus gyvybės draudimo ar pensijų kaupimo sutartį, neviršijančias sumokėtų įmokų dydžio), o ne tik pajamas iš darbo santykių, todėl gali būti situacija, kai gyventojas, pasibaigus metams, turės papildomai sumokėti pajamų mokestį.

Iš gyventojų, auginančių vaikus, pajamų bus atimamas papildomas mėnesinis NPD: už pirmąjį vaiką atimamas 100 litų papildomas NPD, o už kiekvieną paskesnę vaiką – 200 litų papildomas NPD. Papildomas NPD atimamas neatsižvelgiant į tėvų gaunamų pajamų dydį ir kalendoriniais metais taikomas abiems tėvams per pusę, tačiau pasibaigus metams galės būti perskaičiuojamas pasirenkant proporciją.

Išmokos pagal gyvybės draudimo sutartis

Tikslinama išmokų, gautų pagal nuo 2003 m. sausio 1 d. sudarytas gyvybės draudimo

sutartis, apmokestinimo tvarka. Šios išmokos bus neapmokestinamos tik tuo atveju, jeigu atitiks įstatymo nustatytus kriterijus. Išmokų, gautų pagal gyvybės draudimo sutartis, sudarytas iki 2003 m. sausio 1 d., apmokestinimas (lengvatos) nesikeičia.

Nekilnojamo turto įsigijimas ir perleidimas

Kartu su kitais įstatymo pakeitimais, panaikinta GPM lengvata palūkanoms už nuo 2009 m. sausio 1 d. paimtą kreditą gyvenamajam būstui statyti ar jam įsigyti. Iki šios datos paimtiems kreditams lengvata bus taikoma, tačiau tik už vieną būstą.

Nesikeičia 3 metų laikotarpis, kurį išlaikius nuosavybės teise nekilnojamąjį turtą jo perleidimo pajamos neapmokestinamos. Taip pat neapmokestinamos pajamos, gautos perleidžiant gyvenamąjį būstą (įskaitant susijusią žemę), kai šiame būste 2 metus buvo deklaruota gyvenamoji vieta arba trumpiau nei 2 metus, jei šio būsto perleidimo pajamos per 1 metus panaudojamos kito gyvenamojo būsto, kuriame bus deklaruota gyvenamoji vieta, įsigijimui.

Kitos GPM lengvatos

Nuo 2009 metų naikinama gyventojų teisė iš pajamų atimti išlaidas už įsigytą asmeninį kompiuterį ir (arba) interneto prieigos įrengimą. Tęstinumas išlieka tik iki 2009 metų sudarytoms lizingo sutartims. Už profesinį mokymą ar studijas sumokėtos sumos už laikotarpį nuo 2009 metų pavasario semestro bus atskaitomos iš apmokestinamųjų pajamų tik tuo atveju, jei mokslus baigus įgyjamas pirmas atitinkamas aukštasis išsilavinimas ir (ar) suteikiama pirma atitinkama kvalifikacija.

Sveikatos draudimo įmokos

Pakeistame sveikatos draudimo įstatyme numatyti tokie privalomojo sveikatos draudimo įmokų dydžiai:

- Dirbantieji pagal darbo sutartis, valstybės tarnautojai, politikai moka 6% nuo pajamų, nuo kurių skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos, bei 3% nuo šių pajamų už minėtus asmenis moka draudėjas (juridinis asmuo). Tokio pat dydžio sveikatos draudimo įmokas moka ir asmenys, gaunantys autorinį atlyginimą, sporto veiklos ir atlikėjų pajamas;
- Fiziniai asmenys, vykdančys individualią veiklą, ūkinių bendrijų nariai, individualių įmonių savininkai bei savarankiškai besidraudžiantys asmenys kas mėnesį moka 9% minimaliosios mėnesinės algos, galiojančios mokėjimo dieną, dydžio įmokas;
- Asmenys, gaunantys kitas, negu aukščiau nurodytas pajamas, nuo kurių GPM įstatymo nustatyta tvarka turi būti išskaičiuotas ir sumokėtas gyventojų pajamų mokestis, nuo šių pajamų moka 6% dydžio įmokas.

Pasibaigus kalendoriniams metams (iki gegužės 1 d.) sveikatos draudimo įmokos perskaičiuojamos ir, jei reikia, primokamas skirtumas, kad asmenų metinė sveikatos draudimo įmoka sudarytų atitinkamai 6% ar 9% nuo gautų pajamų, išskyrus asmenis, vykdančius individualią veiklą įsigijus verslo liudijimą. Pažymėtina, kad metinė sveikatos draudimo įmoka negali būti mažesnė kaip 9% dvylikos mėnesinių minimalių algų, išskyrus asmenis, draudžiamus valstybės lėšomis bei pagal darbo sutartis dirbančius asmenis o taip pat kitas įstatyme nustatytas asmenų grupes (įskaitant politikus, valstybės tarnautojus).

2009 m. kovo 5 d. įsigalioję pakeitimai tam tikroms mokėtojų grupėms nustatė maksimalias sumas nuo kurių mokamos privalomojo sveikatos draudimo įmokos.

Valstybinio socialinio draudimo įmokos

Nuo 2009 m. sausio 1 d. įsigalioję Valstybinio socialinio draudimo įstatymo pakeitimai išplečia pajamų, nuo kurių mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, sąrašą. Į šį sąrašą įtraukiamos:

- sportininkų pajamos iš sporto veiklos bei atlikėjų pajamos, gautos iš atlikėjo veiklos;
- autoriniai atlyginimai (nepriklausomai nuo to, ar jie gaunami iš savo darbdavio, ar ne);
- ūkininkų ir jų partnerių pajamos (įstatyme numatyti tam tikri apribojimai).

Įsigaliojus pakeitimams taip pat padidėja valstybinio socialinio draudimo įmokos, kurias moka savarankiškai dirbantys asmenys. Be to, įstatymo pakeitimai numato pereinamąjį laikotarpį, per kurį valstybinio socialinio draudimo įmokos kai kurioms mokėtojų grupėms bus didinamos palaipsniui.

Pridėtinės vertės mokestis

Nuo šių metų pradžios vienu procentiniu punktu (nuo 18% iki 19%) padidėjo standartinis pridėtinės vertės mokesčio tarifas.

Lengvatiniai PVM tarifai

Kartu su naujojo standartinio PVM tarifo įsigaliojimu neteko galios lengvatiniai 5% ir 9% PVM tarifai. Todėl iki šiol lengvatiniu PVM tarifu apmokestinamoms prekėms ir paslaugoms (pvz., knygoms, spaudos leidiniams, vaistams, kai kuriems maisto produktams, o taip pat keleivių vežimo, apgyvendinimo, renginių organizavimo bei atlikėjų paslaugoms) bus taikomas standartinis 19% PVM tarifas.

Lengvatinis 5% PVM tarifas iki 2009 m. birželio 30 d. išliks kompensuojamiems vaistams ir knygoms bei neperiodiniams informaciniais leidiniais. Iki 2009 rugpjūčio 31 d. 14 procentinių punktų PVM bus dengiamas iš valstybės biudžeto už šilumos energiją, teikiamą gyvenamosioms patalpoms šildyti ir karštą vandenį (arba šaltą vandenį karštam vandeniui paruošti). Pasibaigus nurodytiems terminams šios lengvatos nebebus taikomos.

Pereinamosios nuostatos

Atsižvelgiant į kai kurių prekių (paslaugų) tiekimo (teikimo) specifiką, numatyta, kad lengvatinis PVM tarifas bus taikomas šiais atvejais:

- Prenumeratos būdu platinamiems leidiniams, kurių prenumeratos sutartys sudarytos ir apmokėtos iki 2008 m. gruodžio 31 d.;
- Apgyvendinimo paslaugoms, užsakymas kurioms bus užregistruotas iki 2008 m. gruodžio 31 d.;
- Bilietams į renginius, jeigu šie bilietai įsigyti ir apmokėti iki 2008 m. gruodžio 31 d.;
- Gyvenamųjų namų statybos, renovacijos, apšiltinimo paslaugoms, už kurias apmokama valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšomis, jeigu sutartys dėl šių darbų sudarytos iki 2008 m. gruodžio 31 d.

Cigarečių ir kito apdoroto tabako gaminiams, paženklinėtiems iki 2008 m. gruodžio 31 d. užsakytomis banderolėmis ir kurių maksimali mažmeninė kaina nustatyta atsižvelgiant į 18% PVM tarifą, o akcizas už kuriuos sumokėtas iki 2009 m. sausio 31

d., tiekimui iki 2009 m. kovo 1 d. taikomas 18% PVM tarifas.

Akcizai

Kartu su kitų mokesčių pakeitimais, nuo 2009 m. sausio 1 d. įsigaliojo naujos Akcizų įstatymo nuostatos:

- padidintas akcizo tarifas etilo alkoholiui, alui, tarpiniams produktams, taip pat vynui (ir kitiems fermentuotiems gėrimams), kurių alkoholio koncentracija neviršija 8,5%;
- panaikinta akcizų lengvata mažosioms alaus darykloms;
- 2009 metais 2 etapais (kovo 1 d. ir rugsėjo 1 d.) bus padidinti cigaretėms taikomi akcizo tarifai;
- padidinti akcizo tarifai benzinui, dyzeliniams degalams ir žibalui, o taip pat naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams.

Mokestis už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise

Nuo sausio 1 d. buvo padidintas mokesčio už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise pagrindinis tarifas nuo 0,5% iki 2%. Tuo pačiu nustatyta, kad mokėtinas mokestis turi būti nemažesnis negu 10% praėjusio mokesčio laikotarpio apmokestinamojo pelno sumos.

Loterijų ir azartinių lošimų mokestis

Loterijų ir azartinių lošimų mokesčio įstatymas pakeistas ir priimta nauja redakcija. Nuo sausio 1 d. nustatyti tokie pagrindiniai tarifai:

- organizuojant loterijas, loterijų ir lošimų mokesčio bazei taikomas 5% mokesčio tarifas.
- organizuojant bingą, totalizatorių ir lažybas, loterijų ir lošimų mokesčio bazei taikomas 15% mokesčio tarifas.

Organizuojant lošimus lošimo automatais ir stalo lošimus, nustatomas fiksuotas loterijų ir lošimų mokesčio dydis už kiekvieną lošimų veiklos leidime nurodytą lošimo įrenginį:

- už A kategorijos lošimo automatai – 800 litų per kalendorinių metų mėnesį (toliau – mėnuo);
- už B kategorijos lošimo automatai – 300 litų per mėnesį;
- už ruletės, kortų arba kauliukų stalą – 6 000 litų per mėnesį.

Dėl išsamesnės informacijos prašome kreiptis į Tatjaną Vaičiulienę, vyriausiąją mokesčių departamento projektų vadovę, tel. +370 5 255 3000 arba el. paštu tvaiciuliene@deloitteCE.com.

Pagrindinis | Saugumas | Teisėtumas | Privatumas

Jogailos g. 4
LT-01116 Vilnius
Lietuva

© 2009 UAB „Deloitte Lietuva”

„Deloitte” yra vadinamos asociacijos (Swiss Verein) „Deloitte Touche Tohmatsu” narės, šiai asociacijai pavaldžios bendrovės ir filialai, kurių kiekviena yra atskiras ir nepriklausomas juridinis asmuo. Daugiau informacijos apie oficialią „Deloitte Touche Tohmatsu” struktūrą rasite www.deloitte.com/lt/apie.

Atsisakyti